

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/74/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3823218703
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2025:3823218703.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Zuzany Slušnej v spore žalobcu A. B., narodeného dňa XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, A., zastúpeného Advokátska kancelária OLŠOVSKÝ, spol. s r.o., so sídlom G. Švéniho 6, Prievidza, IČO 50 595 652 proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO 00 151 866, o určenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, č.k. 6C/15/2024-247 zo dňa 23. júna 2025, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a vo výroku III. **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.000 eur, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), žalobu vo zvyšnej časti zamietol (výrok II.) a priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania **v rozsahu 70,5 % (výrok III.).**

2. V odôvodnení svojho rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplata nemajetkovej ujmy vo výške 6.231,90 eur s príslušenstvom **z dôvodu, že bol dlhodobo nútený pracovať ako hasič-záchranár nad rámec týždenného pracovného času 48 hodín v dôsledku porušenia práva EÚ, smernice 2003/88/ES. Nemajetkovú ujmu žalobca určil ako súčin počtu odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona o Hasičskom a záchrannom zbore a sumy zodpovedajúcej 15 % peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac daného roka.**

3. Žalovaná namietala dôvodnosť žalobcovho nároku a neprimeranosť uplatňovanej výšky nemajetkovej ujmy. Mala za to, že žalobca nespĺnil podmienku na riadne uplatnenie nároku podľa zákona č. 514/2003, a to predbežné prerokovanie nároku príslušným orgánom, **v zmysle uvedeného zákona neboli splnené podmienky vzniku zodpovednosti štátu. Podľa žalovanej smernice 2003/88/EHS nemá vymedzenú pôsobnosť spadajúcu na osobu žalobcu a okruh jeho činností, nakoľko sa nevzťahuje na príslušníkov hasičského zboru. Mala za to, že nie je vo veci pasívne vecne legitimovaná. Pokiaľ mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného a žiadať, aby mu pohotovosť nebola určovaná. Takisto žalovaná namietala premlčanie nároku. Ďalej uviedla, že minimálne požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia, rovnako ako uplatnenie odchýlky v zmysle smernice 2003/88/ES, boli riadne transponované do zákona č. 315/2001 Z. z. Poukázala, že žalobca ani neuviedol, aká konkrétna škoda mu bola spôsobená s tým, že neboli splnené všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora. Tabuľku,**

priloženú ako prílohu k žalobe, nemožno podľa žalovanej považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, nakoľko výpočet žalobcu je máľúci a maskuje mzdové nároky, a preto sa javí ako špekulatívny. Výška nemajetkovej ujmy je neprimeraná, a to aj s porovnaním s výškou náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu neporovnateľne vyššia. Žalovaná namietala aj uplatnený nárok na úrok z omeškania z uplatnenej sumy nemajetkovej ujmy a takisto namietala miestnu príslušnosť.

4. Súd prvej inštalancie na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalobca pracoval u žalovanej ako hasič - záchranár v období od apríla 2020 do marca 2023. Podľa prehľadu odpracovaných hodín žalobca v rozhodnom období odpracoval 2.111,51 hodín nadčasov, pričom z toho existuje aktívna časť pracovnej pohotovosti a pracovná pohotovosť. Podľa smernice 2003/88/ES v zmysle článku 6 písm. b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. ESD vo veci C-429/09 rozhodol, že predmetná smernica má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi.

5. Vec právne posúdil podľa čl. 7 ods. 2 a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), čl. 1 ods. 1 až 3, čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 6 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj „smernica 2003/88/ES“), § 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2, § 91 ods. 1 až 3, § 92 ods. 1 a 2, § 103 ods. 5, § 122 ods. 1, ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchranom zbore, § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 100 ods. 1, § 101, § 853 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník.

6. Vo vzťahu k žalovanej namietanému nedostatku právomoci konať mal súd prvej inštalancie preukázané, že žalobca v konaní uplatňoval nárok na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy v peniazoch s poukazom na porušenie práva EÚ vyplývajúce primárne z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, konkrétne nesplnenie povinnosti štátu zabezpečiť dodržiavanie a neprekročovanie maximálneho priemerného pracovného času 48 hodín pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva EÚ v dôsledku nesprávneho prebratia, resp. uplatňovania smernice vo vnútroštátnom právnom poriadku je nutné zaradiť medzi súkromnoprávne spory a z judikatúry Súdneho dvora EÚ jednoznačne vyplýva, že spory o náhrady škody spôsobenej porušením práva EÚ medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Súdny dvor vo veci C-429/09 rozhodol, že predmetná smernica má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Právomoc súdu na konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci je daná s poukazom na § 3 CSP. Žalobca svoj nárok odôvodnil tým, že žalovaná Slovenská republika neprevzala, resp. nesprávne prevzala do svojej právnej úpravy čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vo vzťahu k úprave pracovného času hasičov v rámci zákona č. 315/2001 Z. z. Vzťah únievého a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a súčasne zásadou priameho účinku, ktoré sú povinné rešpektovať aj vnútroštátne súdy. V zmysle uvedeného je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred vnútroštátnym zákonom.

7. K namietanému nedostatku pasívnej vecnej legitímácie mal súd prvej inštalancie za to, že podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, avšak voľbu foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Podľa čl. 29 smernice 2003/88/ES je smernica adresovaná členským štátom a žalovaná ako členský štát a adresát smernice je zodpovedná za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice, pričom v prípade nesplnenia tejto povinnosti je štát zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES, pokiaľ k nesprávnej aplikácii došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Pokiaľ je smernica 2003/88/ES určená žalovanej/štátu, ktorá zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je pasívne vecne legitímovaná žalovaná. Súd prvej inštalancie poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-429/09 s tým, že pasívna vecná legitímácia v tomto spore svedčí štátu - Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako ústredný orgán štátnej správy, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchraný zbor (§ 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z.), ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnom období. Navyše v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchranom zbore je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky garantom právnej úpravy vymedzenej v zákone o Hasičskom a záchranom zbore a predstavuje garanta riadnej transpozície smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku.

8. K námietke žalovanej, že smernica 2003/88 ES sa nevzťahuje na žalobcu, súd prvej inštancie uplatňoval výklad práva EÚ, ktorý podal Súdny dvor, z ktorého judikatúry vyplýva, že čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS nevylučuje z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Uvedená výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy (rozsudok v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 Pfeiffer). Súd argumentoval obdobne ako vo veci C-52/04, v ktorej Súdny dvor uviedol, že smernica 89/391/EHS sa musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Súd prvej inštancie mal potom za to, že na činnosti zásahových síl verejnej hasičskej služby sa v zásade nevzťahuje výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/391/EHS, ale tieto činnosti naopak patria do pôsobnosti tejto smernice, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok. V rozsudku vo veci C-518/15 Súdny dvor dospel k záveru, že na uvedené činnosti hasičského zboru, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, sa má uplatniť aj smernica 2003/88/ES. V konaní žiadnou zo strán sporu nebolo tvrdené a preukázané, že by v rozhodnom období výkon práce žalobcu, vrátane služobnej pohotovosti, zahŕňal výkon takej činnosti, ktorá by sa vymykala obvyklým podmienkam a bolo by ju možné považovať za osobitne vážnu situáciu alebo situáciu osobitného rozsahu (dosahujúcu intenzitu katastrofy), kedy by nebolo možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy.

9. Čo sa týka spornosti otázky, či vnútroštátna právna úprava v podobe zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere a na ňu nadväzujúca aplikačná prax rešpektuje požiadavku vyplývajúcu z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, súd prvej inštancie uviedol, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovoliavať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (C-429/09). Súdny dvor vo viacerých svojich rozhodnutiach ako napr. C-397/01 Pfeiffer a C-437/05 Vorel opakovane zdôrazňoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času a pracovná pohotovosť, vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa, sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva. Osobitne v prípade hasičov Súdny dvor potvrdil, že pracovný čas, zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES (C-429/09, C-52/04). Nakoľko žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, súd prvej inštancie mal za to, že celý čas služobnej pohotovosti je potrebné započítať do pracovného času žalobcu, a teda bez vplyvu na porušenie čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada. Slovenská právna úprava, obsiahnutá v zákone č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere, upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním okrem iného na pojmy týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť. Súd prvej inštancie sa oboznámil s prílohou č. 4 k zákonu, v rámci ktorej bola prebratá i časť smernice 2003/88/ES, avšak úprava, zahrnutá v zákone č. 315/2001 Z. z., nie je v súlade s právom EÚ, konkrétne skutočne nemožno z právnej úpravy a z jej praktickej aplikácie dovodiť, že by služobná pohotovosť hasičov, vykonávaná v mieste výkonu služby, bola považovaná za súčasť ich služobného času. Cieľ čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES (t. j. neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín vrátane nadčasov) nebol v prípade zákona č. 315/2001 Z. z. naplnený. Vnútroštátna právna úprava v podobe zákona č. 315/2001 Z. z. umožňuje rozvrhnúť príslušníkovi HaZZ nerovnomerný pracovný čas, avšak takýto pracovný čas

nesmie presiahnuť maximálnu hranicu stanovenú smernicou v zmysle čl. 6 písm. b). Neaktívnu časť služobnej pohotovosti zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak z § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu nadväzujúcou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Rozlíšenie je zreteľné aj z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti v § 103 ods. 5 zákona, keď zákon jednoznačne rozlišuje služobný príjem na jednej strane, ktorého zložky sú uvedené v § 103 ods. 1, vrátane napr. platu za štátnu službu nadčas a na druhej strane peňažnú náhradu za služobnú pohotovosť v štátnej službe ako osobitný mzdový nárok upravený v § 122 zákona, kde sa uvádza na jednej strane neaktívna časť služobnej pohotovosti (a to vrátane určenej služobnej pohotovosti na pracovisku v zmysle § 92 ods. 1 zákona), za ktorú patrí príslušníkovi náhrada za služobnú pohotovosť a na druhej strane výkon štátnej služby, ku ktorému dôjde počas trvania pohotovosti, za ktorý už uvedená náhrada príslušníkovi nepatrí, ale patrí mu služobný príjem (konkrétne jeho zložka - plat za štátnu službu nadčas). Na základe uvedeného je teda zrejmé, že zákon rozlišuje na jednej strane výkon štátnej služby, ktorý sa započítava do služobného času v zmysle § 85 ods. 1 a na druhej strane neaktívnu časť pracovnej pohotovosti, kde len v prípade, že sa zmení na aktívnu časť, teda v prípade výjazdu sa potom považuje takto vykonaná práca za súčasť výkonu štátnej služby a potom sa zarátava ako služobný čas, avšak zákon hovorí, že tento prípad sa považuje za prácu nadčas podľa § 122 ods. 3. Z § 91 ods. 1 zákona potom vyplýva, že štátna služba ako nadčas je vykonávaná nad rámec určeného služobného času ako ďalší služobný čas, ktorý sa započítava do týždenného služobného času v zmysle § 85 ods. 2, na rozdiel od samotnej neaktívnej časti služobnej pohotovosti. Súd prvej inštancie mal za to, že zákon tak nie je v súlade so smernicou 2003/88/ES, nakoľko zo služobného/pracovného času hasiča vyčleňuje neaktívnu časť určenej služobnej pohotovosti, ktorú je pritom príslušník povinný tráviť na pracovisku. Zo znenia smernice 2003/88/ES je zrejmé, že tá neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako túto definíciu uvádza samotná smernica.

10. Čo sa týka rozhodného obdobia, súd prvej inštancie mal za preukázané, že v rozhodnom období, a to od 18.07.2020 (t. j. 3 roky späť od podania žaloby, vzhľadom k vznesenej námietke premlčania) do konca marca 2023 mal žalobca rozvrhnutý pracovný čas nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas pozostával zo 17-hodinovej pracovnej zmeny ako výkon služby a na ňu nadväzovala 7-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, t. j. na pracovisku žalobca strávil sústavne 24 h. Výkon služobnej pohotovosti bol rozdelený na aktívnu časť služobnej pohotovosti, ktorá bola odmeňovaná ako nadčasová práca a neaktívnu časť služobnej pohotovosti. Posudzované obdobie tvorí 761 dní, čo predstavuje 108,71 týždňov. Pri dodržaní obmedzenia vyplývajúceho z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, teda maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín, na uvedené rozhodné obdobie pripadá maximálny pracovný čas 7.324,80 hodín (152,6 týždňov x 48 hod.). Z dokazovania vyplynulo, že žalobca v posudzovanom období po zohľadnení služobného pracovného času a služobnej pohotovosti realizoval výkon práce v rozsahu 6.647,50 hodín, t. j. 677,30 hodín navyše oproti maximálnemu prípustnému času za dané obdobie vyplývajúcejmu zo smernice, čo zodpovedá v priemere 4,4 hodiny týždenne navyše oproti stanovenému maximu (677,3 hodín: 152,6 týždňov). Súd prvej inštancie zdôraznil, že sa jedná o maximálny prípustný čas stanovený právom EÚ, ktoré malo byť prebraté aj do slovenskej vnútroštátnej právnej úpravy. Žalobca pritom realizoval výkon práce nielen zjavne nad rámec zákonom určeného služobného času 40 hodín týždenne, ale aj nad rámec maximálneho prípustného pracovného času 48 hodín týždenne vyplývajúceho zo smernice. Súd prvej inštancie v tomto smere nevidel dôvod osobitne sa zaoberať žalovanou uvádzanými referenčnými obdobiami pre posudzovanie priemerného odpracovaného času, keďže rozhodné obdobie viac ako 2 rokov, z ktorého súd prvej inštancie v konaní vychádzal na základe predložených dokladov, je dostatočne dlhé na to, aby bolo možné konštatovať, že vo vzťahu k žalobcovi požiadavka vyplývajúca z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nie je dodržiavaná a takýmto porušením práva EÚ dochádza k zásahom do sféry jeho oprávnených záujmov. Vzhľadom k tomu, že žalovaná ničím konkrétnym vyššie uvedené skutočnosti nespochybnila, súd prvej inštancie pri rozhodovaní z nich vychádzal. V danej súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-429/09 Fuß, podľa ktorého referenčné obdobia upravené v čl. 16 až 19 smernice 2003/88/ES na uplatnenie čl. 6 písm. b) tejto smernice na účely stanovenia týždenného priemerného pracovného času, aj keď tieto ustanovenia majú v tejto súvislosti priamy účinok, vo veci samej nemôžu byť relevantné, keďže je nesporné, že všetky dotknuté referenčné obdobia uplynuli, pokiaľ ide o obdobie uvedené v návrhu, ktorý vo veci samej uviedol žalobca. Z vyššie uvedeného mal súd

prvej inštancie za to, že u žalobcu cieľ smernice 2003/88/ES nebol dodržaný a v danom smere žalovaná ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES je zodpovedná za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. V prípade nesplnenia tejto povinnosti je tak štát zodpovedný nielen za neimplementáciu, ale aj za nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Na základe opísaného skutkového stavu podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená (rozsudky C-6/90 a C-9/90 Francovich a i., C-46/93 a C-48/93 Brasserie du Pêcheur a Factortame), čím poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, za súčasného splnenia troch podmienok, a to cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, porušenie je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť (rozsudok C-118/08).

11. V konaní mal súd prvej inštancie preukázané, že u žalobcu došlo k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tým, že právna úprava v zákone č. 315/2001 Z. z. a na ňu nadväzujúca aplikačná prax nerešpektuje maximálny priemerný prípustný pracovný čas 48 hodín týždenne. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva okrem iného judikované aj v rozsudku C-429/09 a nedodržanie požiadaviek upravených v uvedenom článku počas dotknutého obdobia je zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora, a preto sa musí považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie.

12. Škodou je vo všeobecnosti akákoľvek ujma v majetkovej sfére poškodeného, resp. nemajetkovou ujmu je vo všeobecnosti ujma v nemajetkovej sfére poškodeného vyjadriteľná v peniazoch a napravitelná poskytnutím majetkového plnenia, v prípade nemajetkovej ujmy za predpokladu, že ju nemožno uspokojiť inak. Súd prvej inštancie v zmysle zásad ekvivalencie a efektivity v danej veci aplikoval ustanovenia slovenského právneho poriadku o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 v spojení s § 11 Občianskeho zákonníka a pri určení výšky náhrady prihliadal na kritériá stanovené zákonom a súdmi v obdobných prejednávanych veciach. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené ako právo na ochranu zdravia, na odpočinok, právo na súkromie a rodinný život a jeho okolnosti nemožno v danom prípade podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým by bolo zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Peňažná satisfakcia zásadne prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo, je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je namieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Aj z formulácie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

13. Súd prvej inštancie mal preukázané i splnenie podmienky priamej príčinnej súvislosti medzi porušením práva Európskej únie a škodou spôsobenou žalobcovi. V prejednávanej veci bolo potrebné prihliadnuť k tomu, že uplatnená škoda vychádza z právnych predpisov a judikatúry EÚ a tento termín je nutné vykladať autonómne v zmysle európskeho práva. V príčinnej súvislosti s porušením práva EÚ zo strany žalovanej došlo u žalobcu k vzniku nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia a práva na odpočinok, pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby žalobca v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidielného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie. Súčasne súd prvej inštancie dospel aj k záveru o zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES, a tým na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že v dôsledku pracovného zaťaženia

žalobcu mu neostával dostatok času, ktorý by mohol venovať rodine. Žalobca uviedol, že býva so svojimi rodičmi, ktorí majú 70 rokov, s partnerkou a ich 7-ročným synom v rodinnom dome. Navyše z výsluchu žalobcu vyplynulo, že v dôsledku nadčasov sa nemôže dostatočne venovať svojmu synovi a svojim rodičom napriek tomu, že s nimi žije v spoločnej domácnosti. Na rodičov musí dohliadať žalobcov brat, čo mu niekedy aj vyčíta. Takisto počas 48-hodinového odpočinku žalobca uviedol, že musí byť nepretržite dostupný na telefóne, kedy je pochopiteľné, že zamestnanec pociťuje istú zodpovednosť voči zamestnávateľovi a napätie. Ako sa vyjadril žalobca, dajú im v tomto čase školenia.

14. Ak žalovaná polemizovala ohľadom činnosti žalobcu počas služobnej pohotovosti, že pokiaľ nie je nariadený služobný zákrok, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, tak súd prvej inštancie mal preukázané výsluchom žalobcu, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok, kde žalobca musí byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti. Žalobca sa tak počas pohotovosti nenachádza s rodinou, a teda je oddelený od svojho vlastného sociálneho, súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je z týchto dôvodov fakticky vylúčená.

15. Čo sa týka spochybňovania skutočnosti, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv, tak takáto požiadavka je v priamom rozpore okrem iného s rozsudkom Súdného dvora C-429/09, podľa ktorého právo EÚ bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá by podriaďovala právo pracovníka na náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES zo strany dotknutého členského štátu podmienke, aby o dodržiavanie tohto ustanovenia najprv požiadal svojho zamestnávateľa, čo by bolo jednoznačne v rozpore so zásadou efektivity práva EÚ, keďže výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva EÚ by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany v pracovnoprávných vzťahoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva voči zamestnávateľovi.

16. K námietke premlčania uplatneného nároku súd prvej inštancie konštatoval, že porušením práva EÚ zo strany žalovanej vznikla žalobcovi ujma, ktorú súd analogicky posúdil podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka a začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby. K ujme na právach žalobcu pritom dochádzalo kontinuálne počas celého obdobia, kedy nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, teda k premlčaniu celého uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nemôže dôjsť jedným okamihom. Súd prvej inštancie mal za to, že s poukazom na dátum podania žaloby (18.07.2023) je premlčaný nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahov do jeho osobnostných práv, ku ktorým došlo pred 18.07.2020, čo sa odrazilo aj v tom, že súd prvej inštancie v konaní skúmal dôvodnosť žalovaného nároku v rozhodnom období, ktoré bolo po 18.07.2020.

17. Čo sa týka samotnej nemajetkovej ujmy a jej výšky, mal súd prvej inštancie za to, že účelom a zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah do osobnosti sa určuje odhadom, je závislá od úvahy súdu, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do nemajetkovej sféry - osobnosti jednotlivca. Je určovaná základnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniku nemajetkovej ujmy, ako i okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, trvanie takéhoto zásahu alebo dopady a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom nie sú rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne kritériá, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala i každá iná fyzická osoba. Súd prvej inštancie pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, vykonáva fyzicky i psychicky náročnú prácu a bol preukázaný zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že v rozhodnom období pracoval priemerne viac ako 48 hodín týždenne (a súčasne viac ako 40 hodín týždenne podľa § 85 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z.), keďže v rozpore s čl. 2 ods.

1 smernice 2003/88/ES mu odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti neboli započítané do odpracovaného času, to všetko v dôsledku zanedbania povinnosti žalovaného štátu riadne transponovať smernicu do relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy. V dôsledku porušovania práva EÚ na strane žalobcu nebol vytváraný dostatočný priestor na odpočinok, oddych a relax, dochádzalo k zásahu do jeho práva na súkromie a rodinný život, keď mal obmedzenú možnosť udržiavať, rozvíjať priateľské, resp. rodinné vzťahy a venovať sa svojim záľubám v záujme zlepšenia kvality života a zdravia. K takýmto zásahom pritom dochádzalo u žalobcu dlhodobo a z výpovede žalobcu vyplýva, že aj naďalej dochádza.

18. Na základe uvedeného dospel súd prvej inštancie k záveru, že za primeranú výšku vzniknutej nemajetkovej ujmy je možné považovať sumu 2.000 Eur vzhľadom na povahu, intenzitu, trvanie a následky zásahov do osobnostnej sféry žalobcu. Takáto výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch bola určená súdom prvej inštancie aj komparáciou s obdobnými právoplatnými vecami (napr. KS Košice, sp. zn. 9CoCsp/4/2020, sp. zn. 9CoPr/1/2019, sp. zn. 2Co/39/2021, sp. zn. 11Co/59/2021, OS Brezno, sp. zn. 3C/15/2021, sp. zn. 2C/17/2021, OS Zvolen, sp. zn. 18C/15/2021, OS Žiar nad Hronom, sp. zn. 24C/23/2022, OS Rimavská Sobota, sp. zn. 16C/15/2023, atď.). Súd prvej inštancie poznamenal, že z dokazovania nevyplývala taká intenzita, resp. trvanie negatívnych zásahov do osobnostných práv žalobcu, v dôsledku ktorých by došlo k takému narušeniu medziľudských vzťahov, rodinného života, resp. jeho zdravotného stavu, že by to odôvodňovalo priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo vyššom rozsahu. V danom prípade sa nejedná o vedúceho zamestnanca, ale o zaradenie žalobcu ako hasiča - záchranára, a teda za negatívny zásah do jeho súkromia, práva na zdravie a na odpočinok je tak satisfakčnou suma nemajetkovej ujmy 2.000 Eur. Pokiaľ teda žiadal žalobca priznať vyššiu nemajetkovú ujmu, súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti nepovažoval za dôvodnú a zamietol ju.

19. Úroky z omeškania súd prvej inštancie žalobcovi nepriznal s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 6Cdo/185/2011, podľa ktorého v prípade nemajetkovej ujmy vzniká povinnosť túto uhradiť až dňom právoplatného rozhodnutia príslušného súdu, a teda povinný sa môže dostať do omeškania až v prípade nesplnenia súdom uloženej povinnosti. Žalovaná by sa dostala do omeškania až momentom, keby súdom priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy nezaplatila žalobcovi riadne a včas, teda prvý deň omeškania by nastal dňom nasledujúcim po dni nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. V tomto smere súd prvej inštancie poukázal na obdobné rozhodnutia najvyššieho súdu pod sp. zn. 7MCdo 16/2011, 6Cdo 185/2011, 1Cdo15/1997 s tým, že rozhodnutie o povinnosti zaplatiť nemajetkovú ujmu v peniazoch má konštitutívne účinky, a preto sa pred uplynutím paričnej lehoty určenej súdnym rozhodnutím žalovaná nemôže dostať do omeškania.

20. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2, § 262 ods. 1 CSP na základe zásady úspechu. Pokiaľ sa jedná o uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, výška plnenia, ktorá bola žalobcovi priznaná, závisela od úvahy súdu. V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 56/2017 ani úprava CSP nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa dovtedajšej úpravy (§ 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). Žalobca bol v konaní úspešný čo do základu uplatneného nároku, a pokiaľ mu súd prvej inštancie na základe vlastnej úvahy nepriznal náhradu nemajetkovej ujmy v celej uplatnenej výške a 6.231,90 Eur od 05.03.2023 do zaplatenia, nemožno to z procesného hľadiska považovať za jeho neúspech v konaní. Z uvedených dôvodov súd žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy voči žalovanej v rozsahu 70,5 % s tým, že výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu a čo sa týka úrokov z omeškania, jednalo sa o neúspech v nepatrnej časti (7,5 % z 2.000 Eur od 05.03.2023 do 23.06.2025 = 346,02 Eur), teda úspech žalobcu bol 85,25 %, neúspech 14,75 % a celkový úspech žalobcu tak predstavuje 70,5 %.

21. Žalovaná podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie proti tomuto rozsudku (výslovne do výrokov I. a III.) a navrhla, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu v napadnutej časti zmenil, žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania. Odvolanie podala z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), f), a h) CSP. Žalovaná mala za to, že záver súdu prvej inštancie o nesprávnom transponovaní smernice žalovanou vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, keď pri svojich úvahách opomenul základné zásady interpretácie smernice definované rozhodovacou činnosťou SD EÚ a eurokonformný výklad ZoHaZZ, pričom je daný odvolací dôvod podľa

§ 365 ods. 1 písm. h) CSP. V tomto smere poukázala na rozhodovaciu činnosť SD EÚ týkajúcu sa aplikácie a priameho účinku smernice, konkrétne rozsudok SD EÚ zo dňa 05.02.1963 vo veci C-26/62 - D. E. en Loos/Administratie der Belastingen, rozsudok SD EÚ zo dňa 08.04.1976 vo veci C-43/75 - Defrenne/SABENA, rozsudok SD EÚ zo dňa 13.11.1990 vo veci C-152/84 - Marshall/Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority a rozsudok SD EÚ zo dňa 10.04.1984 vo veci C- 14/83 - Von Colson v Land Nordrhein-Westfalen. Súčasne súd prvej inštancie svoje závery o porušení smernice dostatočne nevysvetlil a v odôvodnení nijakým spôsobom nereagoval na argumentáciu žalovanej prednesenú v priebehu konania, a teda napadnutý rozsudok je arbitrárny, čím došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces podľa § 365 písm. b) CSP. Ďalej žalovaná poukázala na to, že skutkové zistenia súdu prvej inštancie o prekročení maximálneho priemerného týždenného pracovného času sú nesprávne a arbitrárne. Zo žalovanou predloženého výpočtu vyplynulo, že priemerný týždenný pracovný čas žalobcu v rozhodnom období uplatnenom žalobou prekročil maximálny priemerný týždenný pracovný čas iba v jednom referenčnom období, júl 2020 až december 2020, keď dosiahol 48,52 hod., pričom uvedené bolo v podstatnej miere ovplyvnené aj pandémiou COVID-19, keď permanentne v dôsledku karantény alebo pozitívneho testu na COVID-19 dochádzalo k personálnym výpadkom, ktoré objektívne žalovaná nemohla ovplyvniť. V ostatných referenčných obdobiach dosiahol priemerný týždenný pracovný čas žalobcu 43,65 až 45,75 hodín, teda výrazne pod hranicou maximálneho priemerného týždenného pracovného času. Je teda vylúčené, aby v prípade žalobcu bol permanentne a dlhodobo prekračovaný maximálny priemerný týždenný pracovný čas, a to ani pri započítaní neaktívnej časti služobnej pohotovosti žalobcu podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ. Žalobca vo svojich výpočtoch do pracovného času nesprávne v rozpore so smernicou zarátava aj čas odpočinku podľa čl. 2 bod 2 smernice (riadna ročná dovolenka, dodatková dovolenka, dovolenka vo sviatok, voľno z kolektívnej zmluvy, voľno za prácu vo sviatok, či návštevu lekárskeho zariadenia alebo sprevádzanie rodinného príslušníka do lekárskeho zariadenia). Rovnako tak žalovaná počas celého konania poukazovala na nesprávne stotožňovanie pojmov „služobný čas“, „pracovný čas“ a „fond pracovného času“. Žalovaná ďalej uviedla, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku vôbec nevyplýva, akým spôsobom sa súd prvej inštancie vysporiadal s argumentáciou žalovanej týkajúcou sa nesprávnosti výpočtu predloženého žalobcom, ktorý v rozpore so smernicou do pracovného času podľa čl. 2 bod 1 smernice v spojení s čl. 6 písm. b) smernice započítal aj čas odpočinku podľa čl. 2 bod 2 smernice a pri svojich výpočtoch nesprávne vychádzal z celkového fondu pracovného času žalobcu, ako sa uvádza na predložených výplatných páskach na mzdové účely. Ako vyplýva zo samotnej žaloby, ale taktiež aj z napadnutého rozsudku, žalobca považoval za pracovný čas podľa čl. 2 bod 1 smernice aj hodiny času odpočinku podľa čl. 2 bod 2 smernice. Časy ako riadna ročná dovolenka (DOV), dodatková dovolenka (DOD), dovolenka vo sviatok bez odpočtu (DOS), náhradné voľno za prácu vo sviatok (VS), náhradné voľno za prácu nadčas na žiadosť žalobcu (NV), voľno z kolektívnej zmluvy (SVP), práceneschopnosť (PN, PNK), návšteva lekára (LEK), sprevádzanie rodinného príslušníka do lekárskeho zariadenia (SRP) nie sú pracovným časom. Ako vyplýva z výpočtu predloženého žalovaným, je potrebné neutralizovať v zmysle čl. 16 písm. b) smernice dni riadnej ročnej dovolenky, ktoré spadajú pod ustanovenie čl. 7 smernice, a teda všetky dovolenky v plachtách služieb označené ako „DOV“. Ďalej je potrebné neutralizovať v zmysle čl. 16 písm. b) smernice aj všetky druhy práceneschopností (v plachtách označené ako „PN“, „PNK“ a „OČR“), ako aj dni označené ako „VSZ“, a teda dni prekážky z dôvodu všeobecného občianskeho záujmu. Pri zisťovaní priemerného týždenného pracovného času žalobcu súdy nemôžu svoje skúmanie obmedziť iba na skúmanie, či „služobná pohotovosť“ je pracovným časom, ale taktiež aj na skúmanie vyššie uvedených dní. Z textu smernice, ako aj judikatúry SD EÚ jasne vyplýva, že predmetné časy nemožno považovať za pracovný čas, a to bez ohľadu na to, že sa započítavajú do celkového fondu pracovného času na výpočet platových nárokov žalobcu. Žalovaná mala preto za to, že je daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, nakoľko súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým záverom o prekročení maximálneho priemerného týždenného pracovného času u žalobcu. Súčasne súd prvej inštancie svoje závery o porušení smernice dostatočne nevysvetlil, a teda napadnutý rozsudok je arbitrárny, čím došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces podľa § 365 písm. b) CSP. Žalovaná mala tiež za to, že súd prvej inštancie sa dostatočne nezoberal problematikou referenčných období. Záverom uviedla, že žalobca, v konaní nepreukázal prekročenie maximálneho priemerného týždenného pracovného času v miere vyvolávajúcej zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medzilidských vzťahoch, či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola žalobcovi priznaná. Súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnil svoje úvahy týkajúce sa priznanej výšky

nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti preukazujúce zásah do súkromného a rodinného života a súčasne výšku priznanej ujmy neurčil vzhľadom na osobitné pomery žalobcu, ale len paušálnym odkazom na iné rozhodnutia súdov v obdobných sporoch. Žalovaná tiež poukázala na aktuálne rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici (uznesenie zo dňa 20.05.2025, sp. zn. 14Co/15/2025; uznesenie zo dňa 27.05.2025, sp. zn. 14Co/18/2025; uznesenie zo dňa 12.05.2025, sp. zn. 14Co/7/2025; uznesenie zo dňa 27.05.2025, sp. zn. 14Co/13/2025).

22. Žalobca sa k odvolaniu žalovanej, ktoré mu bolo doručené, písomne nevyjadril.

23. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach odvolania (§ 379, § 380 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), pričom dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

24. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. odvolaním napadnutý nebol, a preto v tomto výroku je rozhodnutie súdu prvej inštancie právoplatné a rozhodovaním odvolacieho súdu nedotknuté.

25. Za aplikácie § 380 ods. 2 CSP posudzoval odvolací súd v prvom rade z úradnej povinnosti, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou, ktorá sa týka procesných podmienok. Posúdením procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci, a ktorý zistil odvolací súd preskúmaním predloženého súdneho spisu, odvolací súd uvádza, že v konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP.

26. Čo sa týka žalovanou namietaného odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, možno v prvom rade konštatovať, že súd prvej inštancie dodržal v konaní procesné predpisy upravujúce procesný postup o povinnom poučení strany v spore o procesných právach a o procesných povinnostiach, o predvolávaní na nariadené pojednávania za účelom prejednania veci, pri vykonávaní dokazovania a procesný postup pred skončením dokazovania. Odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie zodpovedá kritériám odôvodnenia rozsudku podľa § 220 ods. 2 až 4 CSP. Odvolací súd zdôrazňuje, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd síce ukladá súdom povinnosť odôvodniť svoje rozhodnutia, túto požiadavku však nemožno chápať tak, že súdy majú povinnosť dať podrobnú odpoveď na každý argument (napr.: rozsudok ESLP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19.04.1994, č. 16034/90, bod 61). I Ústavný súd Slovenskej republiky v tomto smere konštatoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (rozhodnutie, sp. zn. IV. ÚS 115/03 zo dňa 03.07.2003). V rozhodnutí, sp. zn. IV. ÚS 358/09 zo dňa 15.10.2009 Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (nález, sp. zn. II. ÚS 410/06 zo dňa 02.08.2007). Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku uviedol, čoho sa v konaní žalobca domáha, popísal základnú procesnú obranu žalovanej v konaní, podrobne popísal, ktoré dôkazy v konaní vykonal a aké skutkové okolnosti z nich zistil, uviedol zákonné ustanovenia, podľa ktorých vec posudzoval a vyčerpávajúcim spôsobom sa vysporiadal so všetkými podstatnými skutkovými tvrdeniami a právnymi argumentami strán, uviedol, ako vyhodnotil vykonané dôkazy a ako na danú vec aplikoval relevantnú právnu úpravu. Z týchto dôvodov mal odvolací súd za nedôvodnú odvoláciu námietku žalovanej ohľadne nedostatku odôvodnenia napadnutého rozsudku.

27. Odvolací súd ďalej preskúmaním veci v rozsahu a z dôvodov vymedzených odvolaním žalovanej dospel k záveru, že súd prvej inštancie vzal pri svojom rozhodovaní do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z

vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne odkazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP a vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovanej dodáva nasledovné: 28. Predmetom prejednávaného sporu je nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej v dôsledku odpracovania priemerného týždenného pracovného času presahujúceho limit stanovený v čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04.01.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, uplatnený podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku správne poukázal na rozsudok Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci *Günter Fuss*, ktorý sa zaoberal otázkou výkladu Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času v súvislosti s porušením čl. 6 smernice, ustanovujúceho maximálny týždenný pracovný čas. Uvedené konanie sa týkalo pracovníka, ktorý bol ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora a jeho rozpis služieb zahŕňal aj 24-hodinové zmeny, pričom každá takáto 24-hodinová zmena, v rámci ktorej musel byť hasič prítomný na pracovisku, pozostávala z aktívnej služby a pohotovostnej služby, ktorá môže byť prerušená zásahovou činnosťou.

29. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Súdny dvor vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia.

30. Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v § 85 až § 94 upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním na pojmy: týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Podľa prílohy č. 4 bod 6 citovaného zákona do jeho znenia bola prebratá smernica 2003/88/ES. Z predmetných ustanovení zákona ale nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a práve v tejto skutočnosti spočíva rozpor slovenskej právnej úpravy s právom Európskej únie. Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem „pracovný čas“, uvedený v smernici 2003/88, je autonómny pojem práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel tejto smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Článok 2 ods. 1 a 2 smernice 2003/88 vymedzuje „pracovný čas“ ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti...“ a „čas odpočinku“ ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Ako Súdny dvor zdôraznil vo svojej judikatúre, rozlišovanie je binárne: buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca teda nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu alebo kategórie, pomocou ktorých by umožnil určité rozlišovanie alebo nuansy. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 *Ville de Nivelles/Rudy Matzak* zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti, alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v tejto smernici. Smernica síce stanovuje možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ale táto možnosť sa neuplatňuje na definíciu pojmu „pracovný čas“. Toto konštatovanie potvrdzuje aj účel tejto smernice, ktorý má zabezpečiť, aby sa definície v nej uvedené nemohli vykladať rôzne v závislosti od vnútroštátneho práva. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho

zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES zo 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Je dôležité zdôrazniť, že povinnosť členských štátov, vyplývajúca zo smernice, ktorou je dosiahnuť výsledok stanovený smernicou, ako aj ich povinnosť prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti, sa vzťahuje na všetky orgány členských štátov. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností je potrebné konštatovať, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, konkrétne príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, stanovenej v čl. 6 písm. b) citovanej smernice.

31. Vo vzťahu k pôsobnosti smernice na žalobcu, t. j. na hasiča, resp. príslušníka Hasičského a záchranného zboru, treba poukázať na rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 zo dňa 05.10.2004 Pfeiffer a i., ako aj uznesenie Súdneho dvora vo veci C-52/04 zo 14.07.2005 Personalrat der Feuerwehr Hamburg. Čl. 1 ods. 3 smernice definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činností, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na článok 2 smernice 89/391/EHS. Smernica 89/391 sa v zmysle čl. 2 ods. 1 uplatňuje „na všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým okrem iného patria všeobecne uvedené činnosti služieb (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratíva, služby, vzdelávanie, kultúra, voľný čas atď.) Ako vyplýva z ods. 2 prvého pododseku tohto článku, neuplatňuje sa uvedená smernica tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. Na činnosť, vykonávanú žalobcom, sa ale táto výnimka nevzťahuje. Výnimky z pôsobnosti, uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku smernice, je potrebné s ohľadom na cieľ smernice (podpora zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci) vykladať zužujúco. Táto výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu (napr. prípady živelných pohrôm), pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Takáto služba civilnej ochrany sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Aj zo záverov uznesenia Súdneho dvora vo veci C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyplýva, že čl. 2 smernice Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ako aj čl. 1 ods. 3 smernice Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti, vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby, ako je verejná služba, o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článok 6 bod 2 smernice 2003/88/ES v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas, vzťahujúci sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ktoré dočasne prevážia cieľ smerujúci k zabezpečeniu riadneho fungovania služieb nevyhnutných pre ochranu takých verejných záujmov, ako sú verejný poriadok, zdravie a bezpečnosť, nad cieľom spočívajúcim v zabezpečení bezpečnosti a zdravia pracovníkov pridelených do zásahových a záchranných jednotiek; aj v takejto výnimočnej situácii však musia byť v čo najväčšom rozsahu zachované ciele smernice 89/391. Súdny dvor aj v tomto rozhodnutí dospel k záveru, že jediným cieľom výnimky, ktorá je uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391, bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, ako aj verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností - napríklad v prípade katastrofy - pre ktoré je charakteristická najmä tá skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie, a ktoré, vzhľadom na ich povahu, nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného času zásahových a bezpečnostných zložiek. Uvedená výnimka však určite neodôvodňuje to, že členský štát by považoval všetky činnosti vykonávané v príslušných odvetviach za činnosti, na ktoré sa táto výnimka vzťahuje. Kritérium zákonodarcu na určenie pôsobnosti smernice 89/391 sa totiž nezakladá na príslušnosti pracovníkov k takým rozličným odvetviám činnosti uvedeným v článku 2 ods. 2 prvom

pododseku tejto smernice, akými sú vo všeobecnosti ozbrojené sily, polícia a civilná ochrana, ale vyplýva výlučne z osobitnej povahy určitých osobitných úloh vykonávaných zamestnancami v týchto odvetviach, čo odôvodňuje výnimku z pravidiel stanovených v uvedenej smernici, a to z dôvodu absolútnej nevyhnutnosti zabezpečenia účinnej ochrany spoločnosti. Vzhľadom na uvedené činnosti, ktoré sa v ozbrojených silách a záchranných službách vykonávajú za zvyčajných okolností, patria v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia do pôsobnosti smernice 89/391. V tomto prípade sa teda táto smernica musí uplatňovať na činnosti hasičskej a záchrannej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Zhrnúc vyššie uvedené je možné konštatovať, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti smernice 2003/88/ES.

32. Ďalej je potrebné uviesť, že Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak by nebolo možné vykladať a uplatňovať vnútroštátnu právnu úpravu v súlade s požiadavkami práva Únie, vnútroštátne súdy a správne orgány majú povinnosť uplatňovať právo Únie v celom rozsahu a chrániť práva, ktoré toto právo Únie priznáva jednotlivcom, pričom v prípade potreby neuplatnia nijaké vnútroštátne ustanovenie, ktoré by bolo v rozpore s právom Únie. Je potrebné vziať na zreteľ aj ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Z uvedenej judikatúry vyplýva, že táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Uplatnenie podmienok dovoľujúcich konštatovať zodpovednosť členských štátov za škody spôsobené jednotlivcom porušeniami práva Únie musia vnútroštátne súdy v zásade vykonať podľa usmernení Súdneho dvora na ich vykonanie. Je potrebné uviesť, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát, a že právo Únie nebráni ani tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát.

33. Čo sa týka samotných podmienok vzniku nároku žalobcu na náhradu škody za nesprávnu transpozíciu smernice do slovenského právneho poriadku, ako konštatoval v odôvodnení napadnutého rozsudku už súd prvej inštancie, poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, za súčasného splnenia troch podmienok: a) cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, b) porušenie je dostatočne závažné a c) medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť.

34. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd prvej inštancie správne konštatoval, že táto podmienka je v danom prípade splnená, pretože článok 6 písm. b) smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Uvedené dôležité pravidlo sociálneho práva nemožno podrobiť akejkolvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu a jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovoliavať priamo pred vnútroštátnymi súdmi. V prejednávanej spore nebolo sporné, že žalobcovia sú rozvrhované služby takým spôsobom, že na 17-hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 7-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, že v prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas, že hasiči strávia na pracovisku počas jednej zmeny sústavne 24 hodín. Celkovo žalobca za priznané obdobie (júl 2020 - marec 2023) po zohľadnení služobného pracovného času a služobnej pohotovosti realizoval výkon práce v rozsahu cca 6.647,50 hodín, t. j. o 677,30 hodín navyše oproti maximálnemu prípustnému času za dané obdobie vyplývajúcejmu zo smernice (maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín x 152,6

týždňov = 7.324,80 hodín), čo zodpovedá v priemere 4,4 hodiny týždenne navyše (677,30 hodín : 152,60 týždňov). V tomto smere odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora zo dňa 03.10.2000 Simap (C-303/98, Zb. s. I-7963), uznesenie zo dňa 03.07.2001, CIG (C-241/99, Zb. s. I-5139) a rozsudok zo dňa 09.09.2003, Jaeger (C-151/02, Zb. s. I-8389). Z uvedených rozhodnutí jasne vyplýva, že pracovný čas, zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88, a teda, že tento pojem bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračovať maximálnu týždennú hranicu upravenú v článku 6 písm. b) uvedenej smernice. Súdny dvor v už citovanom rozsudku C-397/01 až C-403/01 vo veci Pfeiffer a i. potvrdil uvedenú judikatúru týkajúcu sa obdobia pracovnej pohotovosti, ktoré odpracovali pracovníci spadajúci do oblasti civilnej obrany. Keďže Súdny dvor navyše zastával názor, že táto otázka, súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88, neopieňa priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, prijal s prihliadnutím na vyššie spomenutú judikatúru uznesenie Personalrat der Feuerwehr Hamburg, v ktorom rozhodol, že činnosti, vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby - okrem prípadu výnimočných okolností - patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2003/88, takže článok 6 písm. b) tejto smernice v zásade bráni prekročeniu 48-hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb.

35. Pokiaľ ide o ďalšiu podmienku, podľa judikatúry Súdneho dvora dostatočne závažné porušenie práva Únie zahŕňa zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy členskými štátmi, pričom zložky, ktoré majú byť v tejto súvislosti zohľadnené, sú predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušenej právnej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma ponecháva vnútroštátnym orgánom. V každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Tu sa odvolací súd plne stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie uvedenými v odôvodnení jeho rozsudku, najmä s poukazom na ciele smernice, ktoré mali byť dosiahnuté stanovením maximálneho týždenného pracovného času - právo pracovníkov na primeranú dobu odpočinku, a tým ochrana zdravia a bezpečnosti pracovníkov.

36. Čo sa týka tretej podmienky, vzťah príčinnej súvislosti medzi porušením právnej normy Únie a škodou, spôsobenou poškodeným jednotlivcom, treba v prvom rade uviesť, že je potrebné sa stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, že v posudzovanej veci vznikla žalobcovi nemajetková ujma, ktorú je možné posúdiť podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Predmetom ochrany podľa tohto ustanovenia sú také rýdzo osobnostné práva človeka, ktoré ovplyvňujú rozvoj jeho osobnosti a sú s ním úzko späté. Jedná sa o nehmotné hodnoty ľudskej osobnosti v jej fyzickej (telesnej), ako aj psychicko - morálno - sociálnej integrite. Nemožno pochybovať o tom, že jedným z najvýznamnejších osobnostných práv je aj právo na súkromný a rodinný život, ako aj právo na ochranu zdravia. Tieto práva žalobcu boli podľa záverov súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje, porušené. Žalobcovi tak nepochybne vznikla nemajetková ujma. K spochybnovaniu existencie vzniknutej ujmy žalovanou, resp. jej intenzity s poukazom na to, že pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, môže žalobca odpočívať, alebo sa venovať inej činnosti, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok (spánok) zamestnanca, a teda sa od neho nevyžaduje aktívna činnosť, že žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, je potrebné odkázať na opakované konštatovanie Súdneho dvora, že pojem „pracovný čas“ treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Vyžaduje si splnenie troch podmienok. Po prvé pracovník musí byť „v práci“, po druhé musí byť zamestnávateľovi k dispozícii a po tretie musí vykonávať svoju činnosť alebo svoje povinnosti. Rozhodujúcim faktorom pri určovaní toho, čo je a čo nie je pracovný čas, je teda požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitého poskytovania príslušných služieb. Dôležité je aj zohľadnenie kvality času, ktorý pracovník môže tráviť počas plnenia tohto typu povinností, napríklad to, či sa môže venovať vlastným záujmom a rodine. Z judikatúry Súdneho dvora dokonca tiež vyplýva, že aj čas pracovnej pohotovosti, strávený v domácom prostredí na telefóne (teda mimo priestorov zamestnávateľa), jednoznačne predstavuje pracovný čas, pretože pracovník musí byť neustále k dispozícii zamestnávateľovi a zastihnuteľný a jeho

sloboda pohybu a sloboda organizovať si vlastný program je preto výrazne obmedzená. Z uvedených dôvodov sú aj tieto námietky žalovanej bez právneho významu.

37. Nemožno pochybovať o tom, že pracovná pozícia žalobcu je vysoko zodpovedná, riziková, náročná a nenahraditeľná. Vzhľadom na odpracované hodiny nad limit dovolený právom Európskej únie za dotknuté obdobie, výšku priznanej nemajetkovej ujmy 2.000 eur nie je možné považovať za neprimeranú. Vzhľadom na náročnosť a významnosť charakteru práce žalobcu je nepochybne potrebné zabezpečiť, aby tento mal dostatok času na odpočinok, regeneráciu, súkromie, rodinný život. Žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom, musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite poskytnúť príslušné služby a plniť si svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je nielen výrazne obmedzená, ale prakticky v tom čase vylúčená. Fakt, že žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života, je preto o to viac dôležité, aby mal možnosť si po práci aj odpočinúť, venovať sa svojim deťom, rodine, záľubám, prípadne aj vykonávaniu aktivít, ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania, neumožňuje iný záver ako ten (vezmúc do úvahy aj fakt, že dotknuté práva žalobcu boli porušované dlhodobo), že výška priznanej nemajetkovej ujmy je stanovená vo svetle jej primeranosti správne, pričom zjavne nevybočujúca z pravidiel odškodňovania.

38. Odvolací súd ďalej uvádza, že smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Čo sa týka peňažnej satisfakcie za porušenie práva žalobcu, zo smernice potom nemožno vyvodiť, že by právo EÚ uprednostňovalo niektorú z foriem náhrady škody, keďže neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. Z európskej judikatúry však vyplýva, že náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu ich práv. Je pritom na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a jednak definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analógia podľa § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka). Právny poriadok Slovenskej republiky tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie. Ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci takúto právnu úpravu neobsahuje, preto súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analógia podľa § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka). K výhradám žalovanej ohľadne peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu je potrebné uviesť, že občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti, vymenované v § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, sú uvedené len príkladom, a že právna úprava nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Ktoré z týchto právnych prostriedkov dotknutá osoba použije, závisí predovšetkým na jej vôli, ktorá bude ovplyvnená povahou a intenzitou neoprávneného zásahu. Z § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov, a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie, pričom týmto zadostučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa ods. 1 nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo, t. j. že žalovaná ako členský štát Únie neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijala vnútroštátnu právnu úpravu v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere, ktorý umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES, je v prejednávanej spore potrebné urobiť záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Vzhľadom na tieto špecifiká rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie difamujúcich výrokov a podobne. Uvedené prostriedky nápravy podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka za takýchto okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takomto prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadostučinenie. V tomto konkrétnom prípade odvolací súd súdom prvej inštancie priznanú výšku peňažnej náhrady považuje za primeranú, a to vzhľadom na špecifickosť uplatňovaného

nároku, subjekt zodpovedný za zásah do osobnostných práv žalobcu, ktorým je štát, dĺžku trvania zásahu a aj s prihliadnutím na skutočnosť, že priznaná peňažná satisfakcia predstavuje vyčíslenie ujmy za čas 677,3 hodín počas 152,6 týždňov, ktorý žalobca nestrávil odpočinkom, nevenoval sa svojim záľubám, rodine. Súd je pri posudzovaní výšky viazaný právnym predpisom len v tom, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie normy Európskej únie utrpel žalobca. Spôsob určenia je na úvahe súdu a táto úvaha nie je podľa záveru odvolacieho súdu neprimeraná, zjavne nevybočujúca z pravidiel primeranej náhrady. Odvolací súd považuje výšku nemajetkovej ujmy primeranú k závažnosti nezákonného zásahu, spočívajúc v obmedzení žalobcu slobodne nakladať s voľným časom a organizovať sociálny a rodinný život a rovnako považuje odvolací súd výšku nemajetkovej ujmy primeranú k okolnostiam, za ktorých k zásahu došlo, spočívajúc v dlhodobom časovom horizonte, v rámci ktorého dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu. Odvolací súd sumarizačne poukazuje aj na rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov v skutkovo a právne totožných prípadoch náhrady nemajetkovej ujmy požadovanej príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru, podporujúce závery tohto rozhodnutia.

39. K otázke výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd uvádza, že táto je vždy závislá od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. Inak povedané, závery súdov pri posudzovaní nastolenej otázky sú výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov sudy viedli k prijatiu toho-ktorého rozhodnutia.

40. Odvolací súd vo vzťahu k výške peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy ďalej uvádza, že súd prvej inštancie túto odôvodnil voľnou úvahou s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy, na individuálne okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, ako aj s prihliadnutím na peňažné náhrady, ktoré boli hasičom ako žalobcom priznané v iných skutkovo porovnateľných konaniach. Závery súdu prvej inštancie o primeranosti finančnej náhrady vo výške 2.000 Eur sú aj podľa názoru odvolacieho súdu správne a priznaná výška je aj riadne a presvedčivo odôvodnená. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na právom predvídaných okolnostiach a ním stanovený rozsah nemajetkovej ujmy spĺňa podmienku primeranosti. Odvolací súd považuje výšku nemajetkovej ujmy primeranú k závažnosti nezákonného zásahu spočívajúcom v obmedzení žalobcu slobodne nakladať s voľným časom a organizovať rodinný a sociálny život a rovnako považuje odvolací súd výšku nemajetkovej ujmy primeranú vo vzťahu k okolnostiam, za ktorých k zásahu došlo. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je konzistentné aj s výškou náhrad priznaných v obdobných súdnych sporoch z posledného obdobia (porovnaj napr. rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 5Co/62/2024 zo dňa 06.11.2024, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/33/2024 zo dňa 24.10.2024, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 5Co/6/2025 zo dňa 19.02.2025, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 11Co/3/2025 zo dňa 26.03.2025, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 27Co/104/2024 zo dňa 24.06.2025).

41. So zreteľom na vyššie uvedené rozhodnutia všeobecných súdov Slovenskej republiky a závery, na ktorých sú založené, nebol dôvod ani v tejto veci mať relevantné pochybnosti o správnosti záverov, na ktorých je založené rozhodnutie tiež v tejto veci.

42. Sumárne tak všetky odvolacie námietky žalovanej neboli dôvodné.

43. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP vo výrokoch I. a v súvisiacom výroku III. o trovách konania, ktorý stranami sporu nebol spochybnený, ako vecne správny potvrdil.

44. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol plne úspešný žalobca, ktorý tak má nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Nakoľko však žalobcovi v odvolacom konaní preukázane nevznikli žiadne trovy, odvolací súd žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

45. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh; § 428 CSP).